

የፌሚኒዝም አጀማመር እና ማህበረሰባዊ ዳራ

የመጀመርያው የፌሚኒዝም እንቅስቃሴ ማዕበል የተጀመረው በምዕራባውያኑ የዘመን አቆጣጠር በመጨረሻዎቹ አስራዘጠነኛው መቶ ክፍለ ዘመን እና በሃዩኛው መቶ ክፍለ ዘመን መጀመርያ አከባቢ ሲሆን የጀማመረውም ኢዱስትሪ ቀመስ ከሆነው ከተሜው ክፍል፤ ሶሻሊዝም እና ሊበራልነት ተጠቂ ማህበረሰብ ነው። አላማውም የነበረው ለሴቶች ዕድል መፍጠር ሲሆን ትኩረቱም የፖለቲካ መርጫ ላይ መሳተፍ ነበር። የእንቅስቃሴ ማዕበል በመደበኛነት የተመሰረተው እንደ ጎርጎረሳውያን የዘመን አቆጣጠር 1848 **ሲኔካ ፋል ኮንቬንሽን** ላይ ሶስት መቶ ወንድ እና ሴት በስመ እኩልነት ሲያምጹ ነበር። **ኤልዛቤት ካዲ ስታንተን** የሲኔካ ፋልን አዋጅን ስትራቴጂ እና እሳቤን አርቅቃለች።

በጅማሮው ላይ ፌሚኒዝም ከአጥፊነት ጋር በእጅጉ ስሙ ተያይዞ ይነሳ የነበር ሲሆን ለተለያዩ እንቅስቃሴዎችም መነሻ ሆኗል። ሴቶች በፖለቲካ ይሳተፉ የሚለው ውይይት በውኑ በሴቶች እና በወንዶች መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው የሚለውን ወደ መመርመር አምርቷል። አንዳንዶችም ሴቶች በምግባር ስብዕና ልህቀት ከወንዶች ይሻላሉ ስለዚህም በሲቪኩ ምሁዋር ላይ መገኘታቸው የፖለቲካውን ሂደት እና የማህበረሰቡን ባህሪ ያሻሽላል ይላሉ።

ሁለተኛው የፌሚኒዝም እንቅስቃሴ ማዕበል የተጀመረው እንደ ጎርጎረሳውያን የዘመን አቆጣጠር በ1960 ሲሆን እስከ 1990 ድረስም ዘልቋል። ይሄኛው ማዕበል ፀረ ጦርነት እና የሲቪል መብቶች እንዲሁም የተለያዩ አናሳ ቡድኖች መንቃትን መልክ ይዞ የተገለጠ ነው። ስነ ፆታ እና የስነ ተዋልዶ መብቶች ገናና ጉዳዮች ነበሩ። ከፍተኛ ያለው የማዕበሉ ሃይልም ፆታዊ እኩልነትን በህገመንግስቱ ውስጥ በማሻሻል በማስገባት ማህበራዊ እኩልነትን ከፆታ ጋር ግንኙነት በሌለው መልኩ ማረጋገጥ ላይ ያተኮረ ነበር።

ይህ ሁለተኛው ማዕበል የተጀመረው ወይዘሪት አሜሪካ በመባል በአትላንቲክ ከተማ በ1968 እና 1969 የተካሄደውን የቁንጅና ውድድር በመቃወም ሲሆን ሴቶችን ወደ ቁንጅና ቁስነት ለውጧቸዋል፤ ይህም የተደረገው ሴቶች ቤት ውስጥ እንዲውሉ እና አነስተኛ ክፍያ እንዲያገኙ ባደረጉ አንባገነናዊ ወንዶች ነው በማለት ነው። ይህንንም ተቃውሞ ለማሳየት **ሬድ ስርኪንግ** የተሰኙት የኒዮርኮች አክራሪ ቡድኖች አፀፋዊ የቁንጅና ውድድር በማዘጋጀት ወይዘሪት አሜሪካ የሚልን ዘውድ ለበግ በማልበስ ጨቋኝ ናቸው ያልዋቸውን ሴታዊ ባህሪ ያላቸውን እንደ ጡት ማስያዣ፣ መቀነቶችን፣ ሂል ጫማዎችን፣ ሜካፖችን እና ሰው ሰራሽ ቅንድቦችን ወደ ቆሻሻ ማጠራቀም ወርውረዋል።

ሶስተኛው የፌሚኒዝም እንቅስቃሴ ማዕበል የጀመረው በ1990 አጋማሽ ሲሆን የድህረ ቀኝ ግዛት እና የድህረ ዘመናዊት ውልድ ነው። በዚህም ግዜ አለም አቀፋዊ ሴትነት፣ ሰውነት፣ ስርዓተ ፆታ እና የተቃራኒ ፆታ ግንኙነት መደበኛነትን ጨምሮ ብዙ መሰረቶች የተናጉበት ወቅት ነበር። ከዚህ ውጪ ግን በመጀመርያዎቹ ሁለቱ የፌሚኒዝም እንቅስቃሴ ማዕበሎች የተወገዙት እና የወንዶች ጨቋኝነት ማሳያ ተደርገው የተቆጠሩት የከናፍርት ጌጥ(ሊፒስቲክ)፣ ረዣዥም ሂሎች እና ደረታቸውን ገልጠው የሚሳዩ አለባበሶች እና ሐብሎች ዳግም መዘውተር የጀመሩበት ግዜ ነበር።

አራተኛው የፌሚኒዝም ማዕበል ግልፅ ያልሆነ ጥላ ያለው ሲሆን ሙያዊ አስተንትኖችንም ለመሰጠት ተጨማሪ ግዜን የሚጠይቅ ነው።

የፌሚኒዝም ማህበረሰባዊ ዳራዎች

እንግዲህ የዚህ ማዕበል አቀንቃኝ የሆኑት በኩራት ስኬቶቻችን ናቸው ብለው የሚናገሩት ዝርዝር እንዚህን ያጠቃልላሉ፡-

- ሴቶች የቤት አስተዳደር ከመሆን ውጥተው በተለያዩ መንግስታዊ አስተዳደሮች ላይ መሳተፋቸው።
- የውርጃ መንግስታዊ ፈቃድ እና ማበረታቻ ማግኘት

- የወሊድ መቆጣጠርያ እንክብሎች መበራከት እና ተደራሽ መሆን
- ሴቶች በራሳቸው መንገድ ስነ ፆታቸውን በራሳቸው መንገድ መግለፅ መቻላቸውን

በሌላኛው ወገን ደግሞ ነገሩን ጠለቅ ብለን ከጅማሮ እናጢነው የሚሉም አሉ። ከአጀማመሩ እውን ይህ እንቅስቃሴ የቀድሞ ግቡን ለማሳካት አስፈላጊ ነበርን የሚለው ጥያቄን ያስነሳል። የሴትን ልጅ እኩልነት ለመቀበል፣ ሴት ከወንድ እኩል ማሰብ የምትችል ለሀገርም ጠቃሚ ሃሳብ ያላት መሆኑን ለመመልከት እና ለማስገንዘብ አመፅ ያስፈልግ ነበርን ?

ፈጣሪን ማወቅ፣ ሰው በሆናችን ያለን ህሊና እና ወንድ እና ሴት የፈጣሪ እንቁ ፍጡራን መሆናቸው ማስገንዘብ በቂ አልነበረምን ? ይሄኛውን መንገድ ብንከተልስ ውጤቱ ቢዘገይም ተጓዳኝ ጉዳዮች በዚህ ልክ ይጥቱ ነበር ? ሲሉ ይሞግታሉ።

ይህ በእንዲህ እንዳለ መነሻውን ይሁን ብለን ብንቀበል እራሱ ባስገኘው ጉዳት ቢገመገምስ እውን ይህ እንቅስቃሴ ጠቃሚ ነበር ?

አቀንቃኞቹን አመጣነው ያሉትን ለውጥ ብንመለከት ሴቶችን ተፈጥሮዊ እና ማህራዊ ጤና ካለው ቤታቸው በማስወጣት የቤተሰብ ፍቅር ያላገኘ እና ያልተኮተኮተን ትውልድ እንድናፈራ አድርጎናል፤ ውርጃን እና የወሊድ መከላከያን በማበረታት ሴቶችን ጨምሮ ህፃናት እድሜያቸው ሳይደርስ የግብረ ስጋን ግንኙነት እንዲሞከሩት መንስኤ ሆኗል፤ በተጨማሪም ሰረዓተ ፆታን የሚገልፀው እራሱ ባለቤቱ ነው በማለት ለተፈጥሮ ፍፁም ባዕድ የሆነን የተመሳሳይ ፆታ ጋብቻ፣ የፆታ በቀዶ ጥገና መቀየርን በመፈጠር ማህበረሰብን ለቀውስ ዳርጓል። ሲሉ ይደመጣሉ።

በዚህኛው ዳሰሳችን ይህንን ያህል ካልን በቀጣይ የእናንተን አስተያየት በመጨመር ተጨማሪ ጥንቅር ይዘን እንደምንቀርብ ቃል እየገባን ባላችሁበት ሁሉ ሰላሙን ይስጣችሁ በማለት ዝግጅታችንን እናገባድዳለን።